

HOUTSNIP (*Scolopacidae*)

We rapporteren:

- 21.39 uur een ex. vliegend tsippend
- 21.45 uur een ex. vliegend tsippend
- 21.48 uur een ex. vliegend knorrend
- 21.55 uur een ex. vliegend en zwijgend

Samen met Hannie Nilsen zit ik in een weiland in Oirschot en tellen we houtsnippen. In een uur tijd horen en zien we 13 keer een houtsnip. We noteren het tijdstip en of ze tsippend, knorrend of zwijgend overvliegen. Een reeks van smakkende geluiden die concurrerende mannetjes of een paar dat elkaar boven het territorium achtervolgt, laten horen, hebben Hannie en ik helaas niet waargenomen.

Jac P. Thijsse schreef bijna een eeuw geleden:

'De houtsnip kun je het gemakkelijkst bestuderen bij de poelier. In de vrije natuur krijg je hem niet zo heel gemakkelijk te zien of te horen. Het is een echte bosvogel en bovendien een nachtvogel. Overdag zit hij op de grond, liefst in dorre bladeren en als hij zich stilhoudt, kun je rakelings aan hem voorbijgaan, zonder hem te zien. Thijsse vindt het figuur van de houtsnip niet zo mooi, met zijn brede vleugels en zijn dikke kop. Aan zijn lange snavel herken je dat het om een steltloper gaat' (ik moet eerlijk bekennen dat ik bij een steltloper nooit aan een houtsnip dacht'.

De houtsnip is het gemakkelijkst te zien op de broedplaats in de avond- en soms in de ochtendschemering als het mannetje over open plekken in het bos vliegt op zoek naar vrouwtjes. De zang van de mannetjes bestaat uit 2-3 keer grommend 'knorr- knorr, gevolgd door een sissend 'tsi-dip, tsi-dip. Als een vrouwtje bereid is te paren, roept ze vanaf de bosbodem naar het overvliegende mannetje. Deze roep wordt soms gecombineerd met een dansje, waarbij het vrouwtje haar staart heft, zodat de witte staartpunten in de schemering goed te zien zijn. Zoals wel vaker in de dierenwereld, kunnen de beste mannetjes met de meeste vrouwtjes paren; met maximaal vier vrouwtjes per seizoen. Het vrouwtje bouwt een nest op de grond tussen varens, braamstruiken of dode bladeren, vaak tegen een boomstam of een dode tak.

Zodra de eieren gelegd zijn, gaat het mannetje op zoek naar een nieuw vrouwtje. Het uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen doet het vrouwtje alleen. De

jongen volgen het vrouwtje over de bosbodem en worden aanvankelijk gevoerd met o.a. wormen. Daarna gaan ze zelf op zoek naar kevers, larven, spinnen, rupsen en slakken. Als de jongen uitvliegen na twee á drie weken, begint het vrouwtje vermoedelijk met een tweede nest.

Camouflage

De kleuren van het verenkleed van de houtsnip zijn dezelfde als de kleuren van de bosbodem. Herfstblaadjesbruin.

Trek

De houtsnip is een trekvogel. Ze trekken uitsluitend 's nachts en rusten verspreid over het land tijdens de voorjaartrek, van begin maart tot eind april. Dan beginnen de mannetjes ook hun paringsvlucht boven de broedterritoria.

Zo tussen half oktober en eind november kunnen er tienduizenden houtsnippen door Nederland vliegen; afkomstig uit het koude noordoosten van Europa op weg naar het warme zuidwesten. In bevroren bodems kunnen ze immers met hun lange snavel geen voedsel vinden. De vogelbescherming wordt tijdens de najaartrek platgebeld door mensen die ineens een houtsnip op de stoep, het balkon of in de tuin hebben. Het is of een pitstop of een botsing met een raam.

Bij dierenambulance Leiden noemen ze november de maand van de houtsnip

Een houtsnip als tussendoortje?

Een witte boterham met kaas en roggebrood wordt ook wel een houtsnip genoemd. De naam komt van jagers die deze combinatie meenamen als ze gingen jagen. De kleuren van de houtsnip zijn wit, geel en bruin, net als van het brood met kaas en roggebrood.

Geraadpleegde boeken en site:

- Steltlopers van Europa, door Lars Gejl uitgave 2016
- Het vogeljaar, door Jan P. Thijssen uitgave 1923
- Handboek vogels van Nederland, uitgeverij KNNV 2009
- Site van de vogelbescherming

Foto gemaakt door:

- Martien van Dooren, lid van de Vogelwacht Uden
- Gerhard Bosma